

DİN ÖĞRETİMİ
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

ORTAOKUL İMAM HATİP ORTAOKULU

DİN KÜLTÜRÜ VE AHLAK BİLGİSİ 6

DİN KÜLTÜRÜ VE AHLAK BİLGİSİ 6

ZARARLI ALIŞKANLIKLAR

Neler Öğreneceğiz?

1. Bazı Zararlı Alışkanlıklar
2. Zararlı Alışkanlıklara Başlama Sebepleri
3. Zararlı Alışkanlıklardan Korunma Yolları
4. Bir Peygamber Tanıyorum: Hz. Yahya (a.s.)
5. Bir Sure Tanıyorum: Tebbet Suresi ve Anlamı

3. ÜNİTE / ZARARLI ALİŞKANLIKLAR

- **Zararlı alışkanlıklar deyince aklınıza neler geliyor?**

1. Bazı Zararlı Alışkanlıklar

- Yüce Allah, bizleri pek çok kabiliyet ve bilgi ile donatmıştır. Bizlerden bunları iyi ve güzel işlerde kullanmamızı ister.
- Yüce Allah kendimize, diğer insanlara, canlılara ya da çevreye zarar veren her türlü alışkanlık ve davranışı yasaklar.

3. ÜNİTE / ZARARLI ALİŞKANLIKLAR

- Zararlı alışkanlıklar

Alkollü
İçki
İçmek

Uyuşturucu
Kullanmak

Sigara
İçmek

Kumar
Oynamak

Alkollü İçki İçmek ve Uyuşturucu Kullanmak

- Akıl ve irade sahibi olmak insanı diğer varlıklardan ayıran en temel özelliklerdir.
- Akıl ve iradenin sağlıklı kullanılamaması durumunda kişi yaratılış amacına uygun hareket edemez.

3. ÜNİTE / ZARARLI ALİŞKANLIKLAR

- Alkollü içecekler ve uyuşturucu maddeler beyin ve merkezi sinir sistemini olumsuz yönde etkiler.
- Zararlı bu maddeler, aklımızı kullanmayı engeller ve irademizi sınırlandırır.

3. ÜNİTE / ZARARLI ALİŞKANLIKLAR

- Alkol ve uyuşturucu maddenin kişiye verdiği en büyük zarar bağımlılıktır.
- İnsanlar çevresindeki insanlara, diğer canlılara ve nesnelere birbirinden farklı şekillerde ilgi ve sevgi besler.
- Zararlı bu maddelere yönelik olarak farklı biçimde bağlanma gösterebilir.
- Zararlı maddelere bağıllığın tutku ve tutsaklık durumuna gelmesi **bağımlılık** olarak adlandırılır.

3. ÜNİTE / ZARARLI ALİŞKANLIKLAR

- Alkol ve uyuşturucu madde kullanımının, birey ve toplum sağlığına birçok zararı vardır:

3. ÜNİTE / ZARARLI ALİSKANLIKLAR

TOPLUMSAL ZARARLAR

Aile huzurunu
bozar.

Devlet ekonomisine
zarar verir.

Sağlık harcamalarını
arttırır.

Güven ve huzur
ortamı bozulur.

Sosyal ilişkileri
zedeler.

Suç oranları
artar.

Meslek hayatını
olumsuz etkiler.

3. ÜNİTE / ZARARLI ALİŞKANLIKLAR

- **“Ey iman edenler! (Aklı örten) içki (ve benzeri şeyler), kumar, dikili taşlar ve fal okları ancak, şeytan işi birer pisliktir. Onlardan kaçının ki kurtuluşa eresiniz. Şeytan, içki ve kumarla, ancak aranızda düşmanlık ve kin sokmak; sizi Allah'ı anmaktan ve namazdan alıkoymak ister. Artık vazgeçiyor musunuz?”**

(Maide suresi, 90-91. ayetler.)

3. ÜNİTE / ZARARLI ALIŞKANLIKLAR

- *"Sarhoşluk veren her içki haramdır."*
- *"İçkiden sakınınız. Çünkü içki bütün kötülüklerin anasıdır."*

(Buhârî, Eşribe, 4.)

(Nesâî, Eşribe, 44.)

- Beden sağlığını bozan bir diğer alışkanlık da sigaradır.
- Sigara, insan sağlığına zararlı birçok kimyasal madde içerir.

- Sigara dışında da insan sağlığını tehdit eden bazı tütün ürünleri (nargile vb.) vardır.
- Bu ürünleri kullanmak da sigara içmek gibi insan vücudunun çeşitli bölgelerinde kalıcı zarar meydana getirir.

Kumar Oynamak

- Bir emeğe dayanmayan ve şans faktörünü barındıran çeşitli oyunları içeren kumar haram kılınmış bir haksız kazanç yoludur.
- Çünkü kumar, başkasının malını veya parasını şansa bağlı olarak ve hiçbir emek harcamadan elde etmeye çalışmaktır.
- Maddi bir değer ifade eden ve kazanç karşılığında oynanan her türlü şans oyunu kumar kapsamına girmektedir.

3. ÜNİTE / ZARARLI ALİŞKANLIKLAR

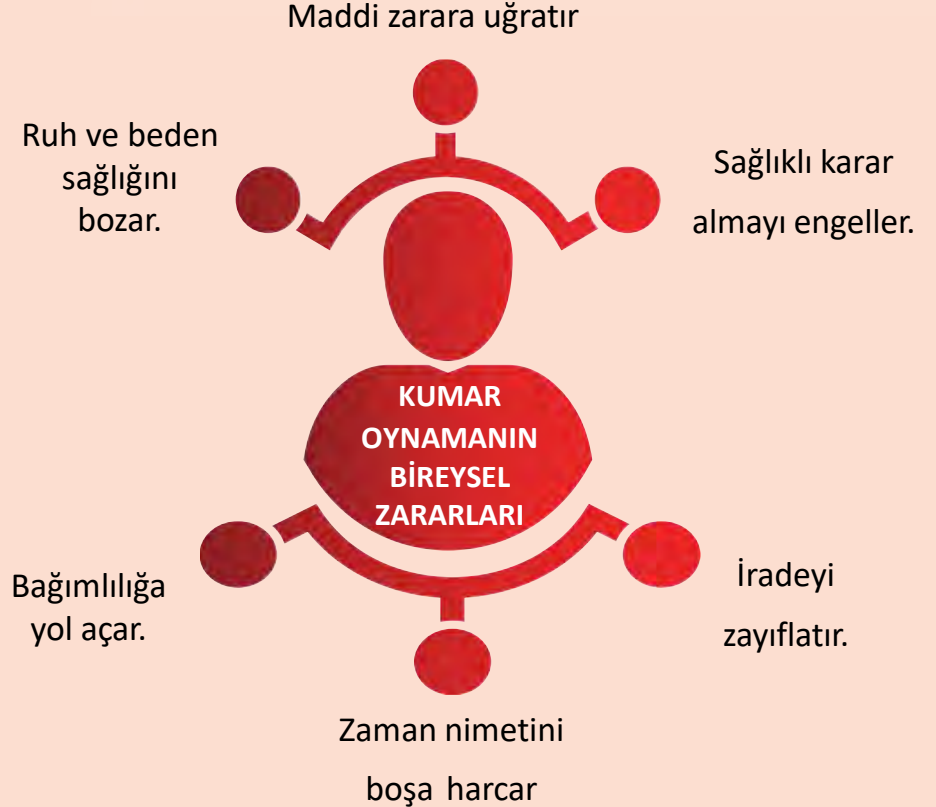
- **“Ey iman edenler! Mallarınızı
aranızda haksızlıkla yemeyin...”**

(Nisâ suresi, 29. ayet.)

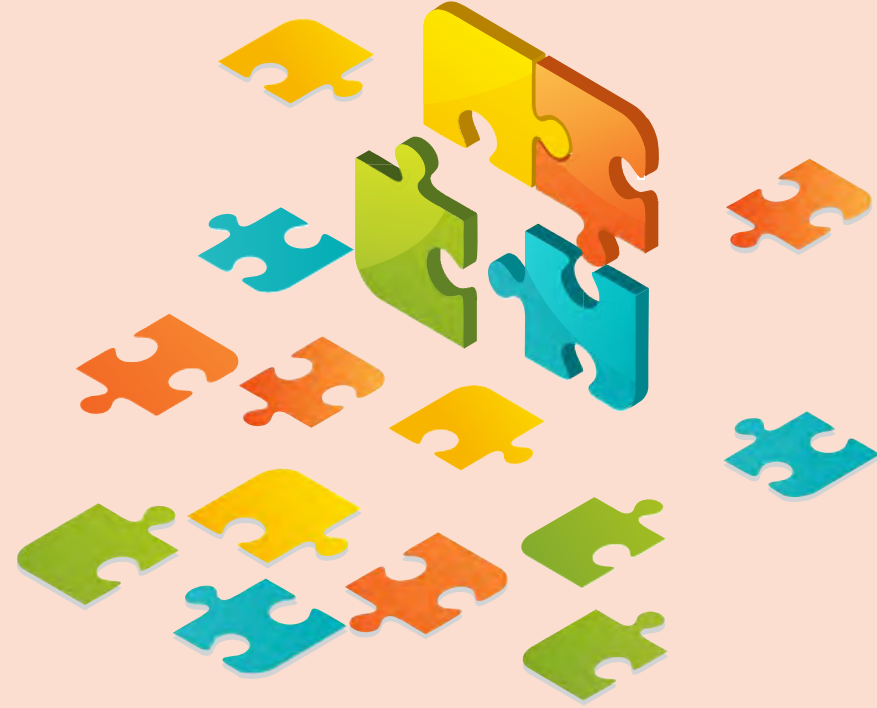
3. ÜNİTE / ZARARLI ALİŞKANLIKLAR

- Kumar oynamak hem kişinin kendisini hem de sorumlu olduğu insanları maddi ve manevi zarara uğratmaktadır.

KUMAR OYNAMANIN TOPLUMSAL ZARARLARI

Ülke ekonomisine zarar verir.
Meslek hayatını olumsuz etkiler.
Sosyal ilişkileri zedeler.
Aile huzurunu bozar.
Haksız kazanca yol açar.

DİN ÖĞRETİMİ
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

3. ÜNİTE / ZARARLI ALİŞKANLIKLAR

➤ **Zararlı alışkanlıklar açısından arkadaş çevresi sizce neden önemlidir?**

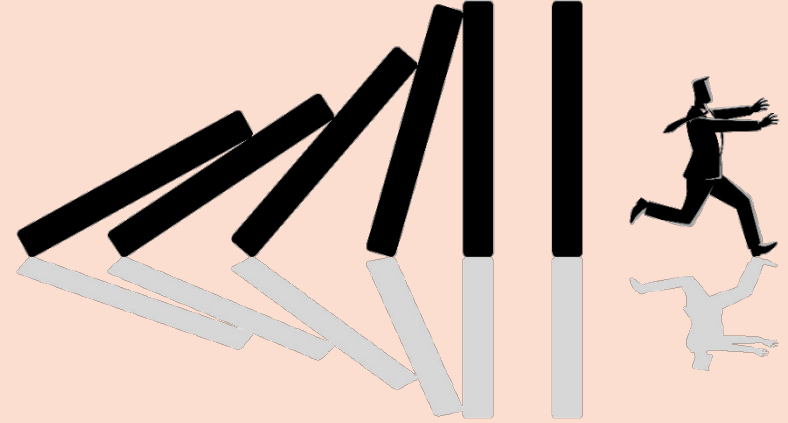
2. Zararlı Alışkanlıklara Başlama Sebepleri

- Arkadaş ortamı, alışkanlıklarımızı ve boş kalan zamanımızı değerlendirme şeklimizi etkiler.
- Bir gruba dahil olma, özenme, kendini kanıtlama isteği veya iddialaşma gibi etkenler de bizi bu olumsuz davranışlara iten sebepler arasındadır.

3. ÜNİTE / ZARARLI ALİŞKANLIKLAR

- İnsanı kötü alışkanlıklara iten sebeplerden biri de çözümsüz zannedilen sorunlardır.
- Kötü alışkanlıklar sorunu çözmediği gibi bu sorunların artarak devam etmesine sebep olur.
- İnsanın gerçeklerle yüzleşmesini engeller.

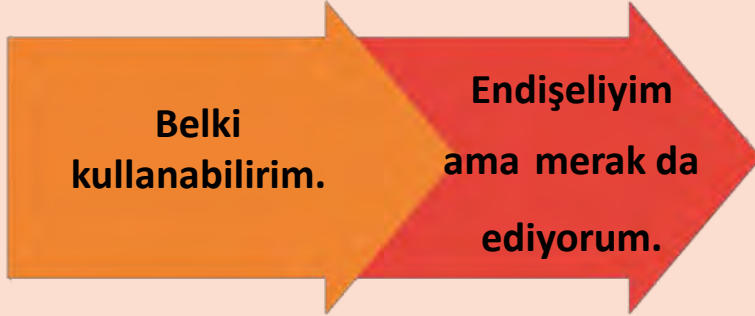

3. ÜNİTE / ZARARLI ALİŞKANLIKLAR

Zararlı Alışkanlıklara Başlamada

3. ÜNİTE / ZARARLI ALİŞKANLIKLAR

3. ÜNİTE / ZARARLI ALİŞKANLIKLAR

- **“Bırakmanın en kolay yolu, hiç başlamamaktır.” sözünden ne anlıyorsunuz?**

3. Zararlı Alışkanlıklardan Korunma Yolları

- Kötü alışkanlık ve davranışlardan korunma konusunda bize önemli sorumluluklar düşer.
- Aile, toplum ve devlet bu konuda sorumluluk üstlenen diğer unsurlardır.

3. ÜNİTE / ZARARLI ALİŞKANLIKLAR

- İstemediğimiz bir teklifle karşılaştığımızda, karşımızdakine kim olursa olsun açık bir şekilde “Hayır!” diyebilmeliyiz.
- Böyle durumlarda kendi istek, duygu ve düşüncelerimizi karşımızdakilere uygun bir dille ve açık yüreklilikle ifade edebilmeliyiz.

DİN ÖĞRETİMİ
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

3. ÜNİTE / ZARARLI ALİŞKANLIKLAR

Güzel ahlaklı
kişilerle arkadaş
olmayı tercih
etmeliyiz.

Söz ve
davranışlarında
dürüst olan kişiler,
arkadaş olarak
seçilmelidir.

Birçok kötü
alışkanlık arkadaş
çevresinin etkisiyle
başlar.

3. ÜNİTE / ZARARLI ALİŞKANLIKLAR

- Sosyal hayatımızda kötü alışkanlıkların olduğu mekanlardan kaçınmalıyız.
- İşlerimizden artakalan zamanımızı sportif veya sanatsal bir faaliyetle uğraşarak değerlendirmemiz, bizi kötü alışkanlıklardan uzaklaştırır.

3. ÜNİTE / ZARARLI ALİŞKANLIKLAR

- Ailemizle sıkıntılarımızı paylaşmalı sorunlarımızı onlarla birlikte çözmeye çalışmalıyız.
- Yetişkin insanların da yaşadıkları sorunlarda birbirlerinin yardımına ihtiyaç duyabileceğini unutmamalıyız.

3. ÜNİTE / ZARARLI ALİŞKANLIK

- Toplumumuzda kötü alışkanlık ve davranışların önlenmesi için çeşitli sivil toplum kuruluşları vardır.
- Alkol, sigara, uyuşturucu ve kumar gibi kötü alışkanlıklara ve bağımlılıklara karşı mücadele eden Yeşilay Cemiyeti bu kuruluşlardan biridir.

3. ÜNİTE / ZARARLI ALIŞKANLIKLAR

Başkalarına Zarar Vermek: Kul Hakkı

- Her insanın doğuştan edindiği ve sonradan elde ettiği bazı hakları vardır.
- İnsanın, diğer insanlara karşı ihlal etmemekle sorumlu olduğu haklara **kul hakkı** denir.

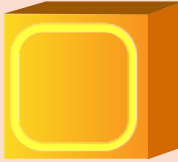
3. ÜNİTE / ZARARLI ALİŞKANLIKLAR

Devlet malına zarar vermek

Bir sınavı kopya ile geçmek

Kaçak elektrik ve su
kullanmak

vergi kaçırmak ve görevi
kötüye kullanmak

gibi davranışlar, haksız kazanç sağladığı ve başkasının hakkını ihlal ettiği için kul hakkı kapsamındaki davranışlardandır.

3. ÜNİTE / ZARARLI ALIŞKANLIKLAR

- *"Kim bir kul hakkı yemişse derhal o kardeşiyle helalleşsin. Çünkü (kıyamet günü) dirhem de geçmez, dinar da. Böyle olunca o (hak yiyen) kişinin sevapları alınır, hakkını yediği adama verilir. Eğer sevapları yoksa o hakkını yediği adamın günahları buna yüklenir."*

(Buhârî, Rikak, 48.)

3. ÜNİTE / ZARARLI ALİŞKANLIKLAR

- İçki, uyuşturucu ve kumar gibi kötü alışkanlık ve davranışlar akıl ve iradenin sağlıklı işleyişini bozar. Bu da kişinin düşünerek hareket etmesini engeller.
- Söz ve davranışlarında iradesini yitirmiş kimseler de kul hakkını doğuran davranışlar sergileyebilir.

3. ÜNİTE / ZARARLI ALİŞKANLIKLAR

➤ **Hz. Yahya (a.s.) hakkında neler biliyorsunuz?**

4. Bir Peygamber Tanıyorum: Hz. Yahya (a.s.)

- Hz. Yahya (a.s.) kendisi gibi bir peygamber olan Hz. Zekeriya'nın (a.s.) oğluydu.
- Hz. Zekeriya (a.s.) bir gün rabbine yönelerek **"... Rabbim! Bana tarafından hayırlı bir nesil bağışla. Şüphesiz sen duayı hakkıyla işitensin..."** diye yakarıшта bulundu.

(Âl-i İmrân suresi, 38. ayet.)

3. ÜNİTE / ZARARLI ALIŞKANLIKLAR

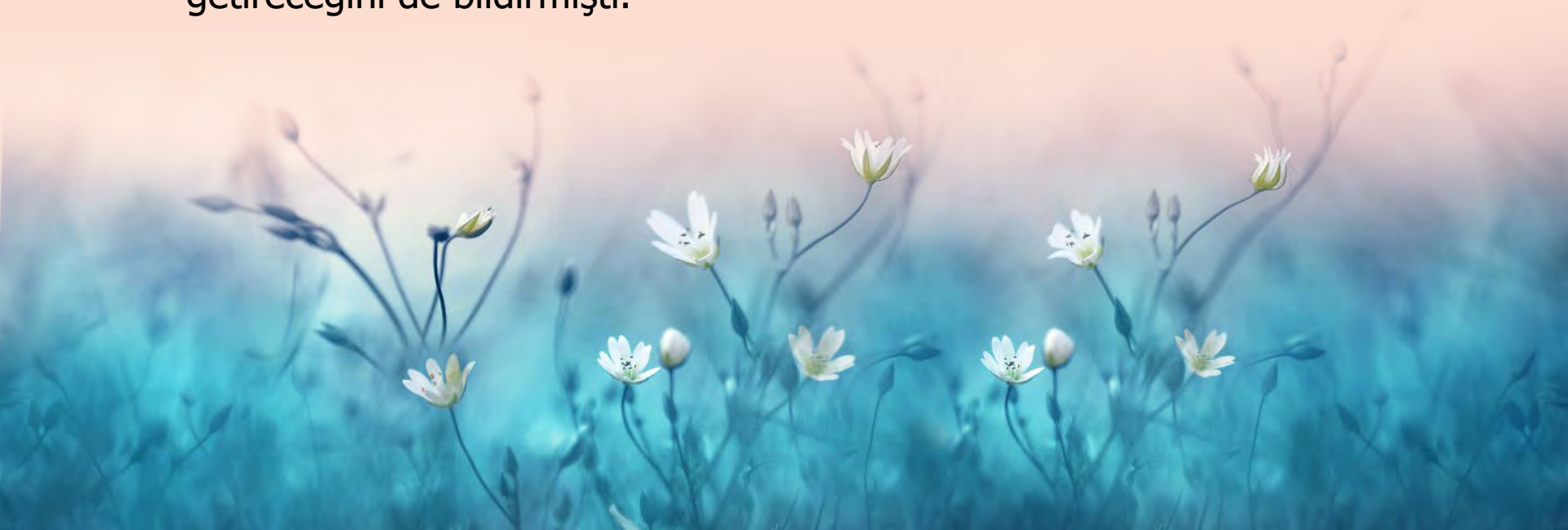
- Yüce Allah duasına karşılık verdi.
- **"...Ey Zekeriya! Biz sana bir oğul müjdeleriz ki, onun adı Yahya'dır..."** buyurarak ona Hz. Yahya'yı (a.s.) müjdeledi.

(Meryem suresi, 7. ayet.)

3. ÜNİTE / ZARARLI ALIŞKANLIKLAR

- Yüce Allah, Hz. Zekeriya'ya (a.s.) oğlu Hz. Yahya'yı (a.s.) ismini anarak müjdelediği gibi aynı zamanda onu bir peygamber olarak dünyaya getireceğini de bildirmişti.

3. ÜNİTE / ZARARLI ALİŞKANLIKLAR

- Hz. Yahya (a.s.) güzel yaratılışlı, merhametli ve iffetliydi.
- Allah'ın (c.c.) sevgisini kaybetmekten korkan bir kul, anne-babasına itaat eden hayırlı bir evlattı.
- Kur'an-ı Kerim onun güzel ahlakını şöyle dile getirir:
"O, ana-babasına çok iyi davranırdı; o, isyankâr bir zorba değildi."

(Meryem suresi, 14. ayet.)

- Hz. Zekeriya'nın (a.s.) vefatından sonra tebliğ vazifesi Hz. Yahya (a.s.) ile devam etti.
- Hz. Yahya (a.s.), kendisinden önce gelen peygamberleri tasdik ettiği gibi kendisinden sonra gelecek olan Hz. İsa'nın (a.s.) peygamberliğini de tasdik etmişti.

3. ÜNİTE / ZARARLI ALİŞKANLIKLAR

- Yüce Allah, Hz. Yahya'ya (a.s.), büyüyüp olgunlaşınca Tevrat'a sahip çıkıp hükümlerine uymasını ve içinde yaşadığı halkı doğru yola çağırmasını emretti.

3. ÜNİTE / ZARARLI ALİŞKANLIKLAR

- Ancak Hz. Yahya'nın (a.s.) peygamberliği çok kısa sürdü.
- Hz. Yahya (a.s.), tebliğine karşı çıkanlar tarafından şehit edildi.

3. ÜNİTE / ZARARLI ALİŞKANLIKLAR

➤ **“Ne ekersen, onu biçersin.” atasözüyle anlatılmak istenen nedir?**

DİN ÖĞRETİMİ
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

3. ÜNİTE / ZARARLI ALİŞKANLIKLAR

1. Bir Sure Tanıyorum: Tebbet Suresi ve Anlamı

TEBBET SURESİ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

تَبَّتْ يَدَا أَبِي لَهَبٍ وَتَبَّ ۝^ط مَا أَغْنَىٰ عَنْهُ مَالُهُ وَمَا كَسَبَ ۝^ط

سَيَصْلَىٰ نَارًا ذَاتَ لَهَبٍ ۝^ج وَامْرَأَتُهُ حَمَّالَةَ الْحَطَبِ ۝^ج

فِي جِيدِهَا حَبْلٌ مِّن مَّسَدٍ ۝^ج

Tebbet suresi

Hz. Peygamberin amcası Ebu Leheb hakkında indirilmiştir.

Kur'an-ı Kerim'in
111. suresidir.

"Mesed suresi" olarak
da adlandırılmaktadır.

Mekke'de indirilmiştir.

"yuh olsun, kahrolsun, perişan
olsun" anlamına gelir.

5 ayetten oluşur.

Okunuşu:

Bismillâhirrahmânirrahîm.

1. Tebbet yedâ ebî lehebin ve tebbe.
2. Mâ ağnâ anhu mâluhu ve mâ keseb.
3. Seyaslâ nâran zâte leheb.
4. Vemraetuhû, hammâletel hatab.
5. Fî cîdihâ hablun min mesed.

Anlamı:

Rahman, Rahim olan Allah'ın adıyla.

1. Ebû Leheb kahrolsun. Zaten kahroldu.
2. Ona ne malı ne de kazandığı fayda vermedi.
3. O, alevli bir ateşe girecektir.
- 4-5. Karısı da, boynunda bükülmüş hurma liflerinden bir ip olduğu halde sırtında odun taşıyarak (o ateşe girecektir).

Ünitemizi Değerlendirelim

1. Zararlı alışkanlıklar nelerdir?
2. Bağımlılık ne demektir?
3. Zararlı alışkanlıklara başlamada hangi sebepler etkilidir?
4. Zararlı alışkanlıklardan korunma yolları nelerdir?
5. Kul hakkı ne demektir?

Cevaplayalım

1. Aşağıdakilerden hangisi alkol ve uyuşturucu kullanmanın bireysel zararlarından biri değildir?

- A) İradeyi zayıflatır.
- B) Bağımlılığa yol açar.
- C) Ruh ve beden sağlığını bozar.
- D) Güvenirliği artırır.

2. Aşağıdakilerden hangisi alkol ve uyuşturucu kullanmanın toplumsal zararlarından biri değildir?

- A) Aile huzurunu bozar.
- B) Sosyal ilişkileri zedeler.
- C) Meslek hayatını olumsuz etkiler.
- D) Suç oranlarını azaltır.

3. Aşağıdakilerden hangisi kumar oynamanın toplumsal zararlarından biri değildir?

- A) Haksız kazanca yol açar.
- B) Sosyal ilişkileri zedeler.
- C) Ülke ekonomisine zarar verir.
- D) Meslek hayatını olumlu etkiler.

4. Hz. Peygamberin amcası Ebu Leheb hakkında indirilmiştir. “Yuh olsun, kahrolsun, perişan olsun” anlamına gelir. “Mesed suresi” olarak da adlandırılmaktadır.

Hakkında bilgi verilen sure aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Kureyş
- B) Mâûn
- C) Tebbet
- D) Kevser

5. Hz. Yahya ile ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Babası Hz. Zekeriya (a.s.) gibi o da peygamberdi.
- B) Güzel yaratılışlı, merhametli ve iffetliydi.
- C) İçinde yaşadığı halkı Allah'ın emir ve yasaklarını iletti.
- D) Yüce Allah'tan neslinin devamı için bir oğul istedi.

3. ÜNİTE / ZARARLI ALIŞKANLIKLAR

HAZIRLAYANLAR

Hatice Büşra PAKSOY
Furkan ÖZÜDOĞRU

REDAKSİYON

Suna AKKURT

TASARIM

Faize ULUSOY

**DİN ÖĞRETİMİ
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ**